

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ประชากร ได้แก่ กลุ่ม/ผู้นำองค์กร และประชาชน 3 ตำบล คือตำบลทุ่งทอง หนองบัว และหนองกลับ จำนวน 2,800 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เคร็จซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40) จำนวน 338 คน

ช่วงที่ 2 ประชากรในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว ประกอบด้วย นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ช่วงที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เทือกเขาพระ-เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับปัญหา
มากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาน้อย และปัญหาน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 เป็นแบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุน
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึง นายอำเภอหนองบัว นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
ตำบลหนองกลับ และตำบลทุ่งทอง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดเก็บ
ข้อมูลด้วยตนเองร่วมกับพัฒนากร และผู้นำชุมชน

ช่วงที่ 2 ผู้วิจัยทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เชิญผู้เชี่ยวชาญในการ
ประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างรูปแบบเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ –
เขาสูง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ-เขาสูง
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

ช่วงที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามระดับจากมากไปหาน้อย
ดังนี้

1. ปัญหาด้าน กฎ กติกา / ข้อตกลง เกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในชุมชน มีปัญหาในเรื่อง การจัดทำหลักฐาน เอกสารในเรื่องการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการเงิน

มีปัญหาหนักเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา / ข้อบังคับ การดำเนินงานกองทุน ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดทำหลักฐาน เอกสารในเรื่อง ทะเบียนสมาชิกกลุ่มส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน

2. ปัญหาด้านการรวมกลุ่มสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน มีปัญหาในเรื่องการจัดตั้งกลุ่มเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน มีปัญหาหนักเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมรับผลและดำเนินการพัฒนาขั้นต่อไป ส่วนที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยเท่ากัน คือ ความเสียดสละ ทุ่มเท จริงใจเพื่อส่วนรวมและการรวมกลุ่ม

3. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน มีปัญหาในเรื่องการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุน มีปัญหาหนักเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อจัดหาทุนสมทบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยว ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวด้านความสะอาด / ความสะอาด / ความปลอดภัย

4. ปัญหาด้านคณะกรรมการบริหารกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน มีปัญหาในเรื่อง การจัดแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน มีปัญหาหนักเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การนำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ การเลือกคณะกรรมการ

ช่วงที่ 2 รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะกระบวนการมาตรฐาน วิธีการมาตรฐาน และบันทึกมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัญหาตามกระบวนการดังกล่าวทำให้พบว่า การดำเนินการของกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ผู้วิจัยได้พบปัญหาของกระบวนการจัดการกองทุนฯ ในทุกขั้นตอนตามลำดับจากปัญหาหนักไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ปัญหาด้านกฎ กติกา/ข้อตกลงเกี่ยวกับกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ปัญหาด้านการรวมกลุ่มสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน และปัญหาด้านคณะกรรมการบริหารกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน วิเคราะห์ปัญหาที่พบทั้งหมด แล้วนำปัญหาที่พบให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมศึกษาปัญหา ร่วมคิด ร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของกองทุนฯ โดยยึดการทำงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างชุมชนกับผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น จึงได้ร่างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า มีปัญหาด้านคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ กล่าวคือ ขาดผู้นำในการบริหารจัดการกองทุนฯ ในการทำหน้าที่ในการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การนำแผนไปปฏิบัติและกำหนดการประชุมเพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกร่วมกัน แก้ปัญหาอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ช่วงที่ 1 ปัญหากองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการตามหลักพื้นฐานที่สำคัญของกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้านได้แก่ ด้านปัญหากฎ กติกา / ระเบียบ ข้อบังคับการดำเนินงาน ด้านการรวมกลุ่ม ด้านการจัดกิจกรรม และด้านคณะกรรมการพบว่า การจัดการกิจกรรมและกระบวนการนั้นควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยทุกขั้นตอน ทั้งนี้เนื่องจากระบบการจัดการของชุมชนและความร่วมมือที่ดีของสมาชิก จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชชาติชาวมณีกาญจน์ (2357) พบว่า องค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหของชุมชนซึ่งเริ่มต้นด้วยการเสริมสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักและเข้าใจถึงปัญหาให้เขาได้มีโอกาสร่วมคิด ในประเด็นปัญหาต่าง ๆ และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหากันเอง ตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ประชาชนในชุมชนเองก็จะได้รับประสบการณ์ และมีความไว้วางใจที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกันร่วมกับองค์กรชุมชนของตนเอง ผลจากการจัดการกองทุนที่ดีเกิดจากความร่วมมือที่ดีของสมาชิกที่ทุกคนได้มีโอกาสในการพิจารณาปรับปรุง ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ระบบงานและกำหนดแผนร่วมกันทำให้ชุมชนและสมาชิกได้ประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้นำมีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะผลักดันหรือสามารถจูงใจให้สมาชิกของกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องตามเพื่อให้มีการจัดการ เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้สำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายของกองทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา แสงศิริ (2542) ที่พบว่า ผู้นำท้องถิ่นแสดงบทบาทได้ไม่เด่นชัด ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนด

ช่วงที่ 2 รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยการนำปัญหาเกี่ยวกับทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเขาพระ- เขาสูงอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์มาสร้างรูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะเป็นกระบวนการมาตรฐาน วิธีมาตรฐาน และบันทึกมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กระบวนการที่ทำให้กองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ สำเร็จนั้น เป็นวิธีมาตรฐานโดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นกระบวนการของกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์สำรวจปัญหา เลือกรูปแบบ แก้ไขปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ม.ร.ว. อภิน รัตพันธ์ (2548) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา การพิจารณาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ขั้นที่ 2 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุแห่งปัญหา ขั้นที่ 3 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพิจารณาวิธีการในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา และขั้นที่ 5 ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา นอกจากนี้เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2542) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการ
3. มีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวจึงเกิดความร่วมมือในการวิเคราะห์ปัญหา สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของคนในชุมชนเอง ทำให้ได้รูปแบบกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี สุคนธมัต (2539) ที่ได้รูปแบบกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้านที่เหมาะสมมีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 มีโครงสร้างองค์การบริหารกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ส่วนที่ 2 มีวัตถุประสงค์กองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ส่วนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ส่วนที่ 4 การดำเนินงานกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน และส่วนที่ 5 ระเบียบกองทุนพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ผลจากการวิจัยยังพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการในทุกองค์ประกอบของกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ นั้น จะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในหมู่บ้านนั้นต้องมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนในการดำเนินงานในด้านการกระตุ้นเพื่อเข้าไปให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและพัฒนาส่งเสริมขีดความสามารถในด้านการบริหารและการจัดการกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. สมาชิกในชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ เพิ่มมากขึ้น
2. ชุมชนควรมีการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐ และเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ อย่างยั่งยืน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐในท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และโรงเรียน ควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ให้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลกระทบหรือความสำเร็จของการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเทือกเขาพระ – เขาสูง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ต่อไป